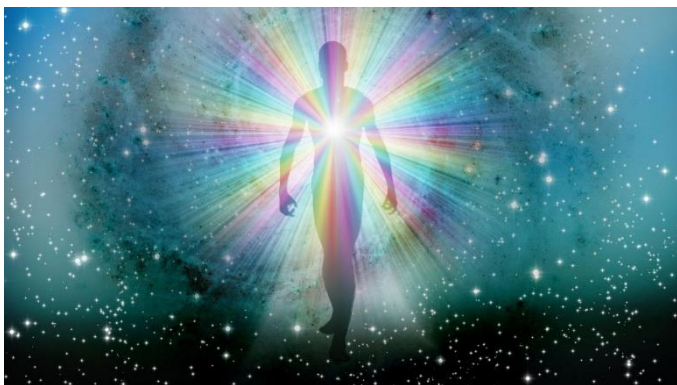

O V O J in Z R N O

Heraklit in Sohar, sveta
knjiga Kabale

*Prvobitna Božja kal se je
obdala z več ovoji. In šele, ko
je bil ustvarjen človek, je vse
postalo vidno.*

V krogotoku sta začetek in konec ista.

Heraklit

Heraklit, eden izmed velikih filozofov zibelke Zahodnega sveta (okoli 520 do 460 pred Kr.), nas usmerja na egipčansko prasliko kače *Ouroboros*, ki grize lastni rep in s svojim telesom oblikuje popoln krog, ki predstavlja večno življenje. Krogotok simbolizira naše življenje, čigar začetek in konec se srečata v isti točki. V njej prehaja življenje v smrt in smrt vodi v novo rojstvo.

Po eni strani kaže na to, da živimo večno, medtem ko istočasno počasi umiramo in v nas počasi nastaja novo življenje. Po drugi strani Heraklit vidi nasprotja v pojavih in opaža, kako naša zavest doživlja smrt in rojstvo kot nezdružljivi in dokončni nasprotji. Ta razklanost se opravičuje tako zato, ker je duhovno-duševno zavito v telesnost. V njej praviloma počiva človekova zavest. Zato človek doživlja smrt kot nekaj radikalnega in kot nasprotje rojstvu. Svet s svojimi pojavi je zatoj dvoumen, in vendarle je izliv Enege. Heraklit pravi, če se duša naravna na notranjega božjega Duha in se uči razumeti naš kompleksen kozmos. V njem vlada božjemu Duhu podoben element: kozmični ogenj.

Ta ogenj nastane in plapolata na nasprotno razvijajoči se igri plamenov znotraj njega, v kateri istočasno, ko se razplamteva, tudi počasi pojema. Njegovo življenje je umiranje (tako Heraklit), je minljivo-večno (1), igra oblike in notranje vsebine.

V tem smislu je Goethe spesnil:

Pusti začetek s koncem spojiti v Eno!

*Hitreje kot predmeti
ti sam odhitiš mimo!
Hvala, da naklonjenost muze
obeta neminljivo:
vsebinsko v tvojih prsih
in obliko v tvojem Duhu.*

Je človekovo življenje podobno romarju, ki se večno giblje po krogotoku med rojstvom in smrtjo ter pri tem kot nihalo na vsaki točki niha sem ter tja?

Kdo je ta romar in kaj ga giblje?

Začetek božanskega procesa stvarjenja

Proces Božjega stvarjenja makro in mikrokozmosa nazorno in živo predstavlja *Sohar* («Knjiga Božjega sijaja», 13. stol.), najbolj brana knjiga judovske mistike oz. *Kabale* (2). Govori o človekovi duši, ki raziskuje življenjsko uganko v živem odnosu do božjega Duha.

Odločilno vlogo pri tem igra odnos notranje življenjske vsebine do lastnih, živih ovojev.

V začetku, ko je še kraljeva volja v zgornjem prostoru ustvarila svoj vtisk: luč iz temne praregije, in iz neskončnega je vstopila v skrito./.../ Skrito v skritem je od skrivnosti neskončnega udarjalo in razcepljeno ritmično v svojem prostoru sfer./.../ dokler se ni od naleta ega udarca zabliskala točka. »Reshit« (Začetek) imenuje in naredi prvo od vseh besed. /.../ Reshit je ustvaril palačo za lepoto in refleksijo. Vanjo je posejal sveta pripravljena semena za odrešitev sveta /.../.Zato je torej na skrivnem, s pomočjo Reshita delovalo ustvarjalno, ki od samega ovoja ni bilo spoznano. (3).

Neskončno skrito od brezkončnega, se v kabali imenuje *Ain Soph*, neskončni nič. Kot prastari, vsesveti, nevidni trikratni božji Duh deluje s svojo svetlobo (*Aur*) in je pravzrok Božjega stvarjenja in vseh njegovih bitij.

Iz teme neskončnega niča izvira prazizvor svetlobe. Za ljudi to pomeni, da se Božja svetloba razkrije le v skrivnosti teme (noči). Počiva v tej skrivnosti, zato, da bi se je ne zlorabilo. Obvaruje se tako, da se skriva v svoje duševno tkivo, ki se v govorici *Soharja* izraža v podobah ovoja in lupine, ki prevzamejo obliko oblačila, plašča ali celo palače.

Vsi smo otroci božanske svetlobe

V *Soharju* beremo: "*Bog je dejal: 'Naj bo svetloba' in je nastala svetloba.*"
/.../

Poslan je prvi »bo« v tostranski svet, drugi v prihodnji svet.

To je svetlikanje, ki jo je ustvaril Vsesveti v prazčetku: imenovano je svetloba prazizvira. Vse sveti je to svetlobo pokazal pračloveku in ta je gledal v to od začetka do približno konca sveta.

S pojmom pračlovek se misli na prvega človeka, ki je nekoč nastal kot Božja podoba. Lahko je gledal ven iz svetlobe. Zaradi nadaljnjega razvoja ostane svetloba *do dneva tistega prihodnjega sveta /.../ skrita in shranjena. In tista prihodnja svetloba mora priti iz teme. Vtisnjena je v bitje ovoja.*

Nadalje beremo:

Svetloba ustvari dan, tema pa noč. V tej obliki ju je Bog povezal v Enost /.../, tako sta dan in noč postala Eno. Ni svetlobe, le v temi in ni teme, je le v svetlobi. In čeprav sta po svoji naravi različni, tvorita na ta način vendar Enoto: »En dan«. (4)

Tako je bilo ustvarjeno stvarjenje sveta »v sedmih dneh« iz sedmerne Božanske svetlobe. *Takrat namreč je Vse sveti v zemljo posadil vso armado bitij Rastočega. /.../ Šele ko je bil ustvarjen človek, je vse v svetu postalo vidno. (5)*

Stvarnik si je ustvaril palačo iz Božanske svetlobe v svojo čast in v blagor stvarjenja. Ta pra življenski Božji prestol, vsebuje v sebi vse oblike stvarjenja. (6)

Ko je človek postal vidno bitje, je postalo vidno /vse/. Ko pa je človek zapadel krivdi, se je vse potegnilo iz sveta in zemlja je postala zatemnjena. (7).

Človekova zavest se doživlja odslej kot ujeta v svet nasprotja svetlobe in teme, ki kot pravijo druge tradicije, spravlja krogotok rojstva in smrti v gibanje.

Metafora o orehu

V *Soharju* se gradnja Božjega stvarjenja primerja z orehom:

Potem, ko je bila prasvetloba skrita, je postala ustvarjena lupina za jedro in ta lupina se je širila in pustila razviti iz sebe druge lupine /.../. Kralj Salomon /.../ je vzel oreh in opazoval njegove lupine. Tedaj se je ovedel, da vsa tista ugodja /...človeka/ se skladajo z lupinami oreha; prizadevajo si le po tem, da se držijo ljudi in da jih naredijo nečiste. /.../. Vendarle pa mora Vsesveti vse v svetu ustvariti in s tem svet spraviti v popolnost. In vse ima znotraj jedro, pokrito s številnimi lupinami. Tako ravna celoten svet, zgoraj in spodaj, od vrha skrivnosti zgornje točke, do konca vseh nivojev. Vsi so drug drugemu oblačilo, eno jedro v drugem, ena lupina okrog druge. (8).

Različne vrste duš človeka

Metafora oreha in lupin, razpetih ena čez drugo, se nanaša na postopni razvoj življenja v kozmosu. Lahko se prenese tudi na mali kozmos, na »človeka«.

Jedro stvarjenja, ki je enost trojnega praizvora Božanske svetlobe (v ezoterični literaturi je označeno tudi kot božja *monada*, deluje v vseh razvijajočih se življenjskih enotah. Izhajajoče iz njega se postopoma razvijajo finosnovne in končno grobosnovne lupine, okoli duše, monade. Zunanja, trda lupina, simbolizira človekovo fizično telo.

Izhajajoča iz treh človekovih duš, ki jih omenja *Sohar*, to razloži shema,:

. najprej je trojni Božji praizvir. K njemu spada *Neshamah*, duhovna duša. Tej

sledijo:

. človekovo mentalno telo: *Ruach*, duša misli,

. astralno telo: *Nephesh*, duša občutenja in poželenja,

in nadali koraki strjevanja:

. etersko telo (življenjsko telo), oživljajoča duša, dih Boga in

. fizično telo: *Guph* ter njegova telesna duša.

V človekovem razvojnem procesu so se od trenutka rojstva dalje, gradila v določenem zaporedju različna telesa, ki so izhajala iz fizičnega telesa. Mentalno telo, ki se oblikuje v zgodnj, odrasli starosti, je v našem času močno kristalizirano, tako da v primerjavi z višjimi zmožnostmi človeka, predstavlja neko vrsto zidu. Hkrati vsekakor lahko očiščeno, za Duha odprto mišljenje, odpre vrata za zavesten povratak k Božjemu prazvoru.

V mlajšem odraslem človeku se torej dogaja dvojni proces: ovoji, ki se gradijo, so proces življenja ali rojstva, s katerim praviloma hodi z roko v roki proces umiranja, glede na delovanje monade.

Vendar se lahko pojavi monada nad latentno duhovno dušo. Skozi težke izkušnje se človek lahko zave svojega Božjega izvora in po njem zahrepeni. Lahko postane romar, ki išče pot nazaj k Božjemu.

Odločilno vprašanje je, kako se ta pot izoblikuje?

Se osebnost lahko brez težav loči od svojih starih ovojev, oz. spusti enega za drugim? Lahko temu zemeljskemu življenju počasi odmore in izstopi iz krogotoka rojstva in smrti sredi sedanjega obstoja, da bi se vrnila v »Eno«, k prvobitnemu Božjemu ognju duhovnega kozmičnega pra ognja, o katerem govori Heraklit? In v tem procesu obleče »duhovni ovoj«?

Ali se oprijemajo ovoji, ki mu naredijo Ego, človeka premočno? Dominira v njem mentalna duša in ali njegov razum zasenči notranje hrepenenje srca? Se identificira s svojim fizičnim telesom? Si njegova duša občutenja svojeglavo želi zemeljskih užitkov?

Vrata v raj

Ko človek telesno umre, gleda razvoj svojega življenja (poteka vzvratno do rojstva) kot v Božji svetlobi osvetljeni panorami.

Ko človek zapusti ta svet, položi račun svojemu Gospodu o vsem, kar je storil na tem svetu, dokler sta bila v njem Duh in telo še združena. Če nato vidi, kar lahko vidi pred vstopom v oni svet, potem sreča pračloveka, ki

sedi ob vratih raja, da bi gledal vse tiste, ki so izpolnili (obvezna) navodila svojega Gospoda, in se z njimi veselil. (9)

Premine se sedaj lahko ozave vzrokov, ki so ga zadrževali od Božjega izvora. Lahko se kesa in svojo staro Ego-dušo polagoma spusti in postane »prazen« oz. odprt za Božjega duha. Potem bo, če je za to pripravljen, prejel »novo oblačilo«, v katerem se lahko odslikava Duh. Ali pa lahko izbere ponovno rojstvo v zemeljskem življenju. To se zgodi, če se za drugo pot ni pripravil.

Metafora o ognju

Opazuj ogenj, ki se vzpenja iz žerjavice ali iz gorečega svetila. Plamen se namreč lahko dviguje zatem, ko se je povezal z drugo grobo snovjo. Dobro opazuj. V dvigajočem se ognju sta dve vrsti svetlobe. Ena je belo svetleča svetloba. Druga, ki se z njo poveže, je črna ali modra, prva omenjena pa je nad njo. Medtem, ko se bela svetloba dviguje po pokončni poti, ostane pod njo modra ali črna, kajti naredi prestol beli svetlobi. Ta na njem počiva, tako prideta v enost in temna svetloba kot prestol nosi veličastnost bele. /.../ Modra/temna svetloba se povezuje na dve strani. Navzgor z belo svetlobo, navzdol s snovjo pod njo, s katero šele postane sposobna za svetenje. In medtem, ko se z njo poveže, tudi požira in razjeda svojo osnovo. S tem s čimer je modra svetloba povezana in na čemer počiva, to porablja./.../Tako je odvisna od použitja vsega, od smrti vsega. (10)

V pričajoči priliki ob zaključku *Soharja*, se skriva odgovor na Heraklitovo, na začetku postavljeno kompleksno vprašanje o Enosti nasprotujočih se gibanj kozmičnega ognja. V primeru, da se človek odloči za hojo po poti k izvoru, se črnomodra plameneča svetloba čustvene in poželjive »astralne duše«, ki stoji med spodnjo temno materijo in zgornjo svetlo svetlobo, žrtvuje za belo, žarečo svetlobo duhovne duše, ki se sedaj lahko dvigne navzgor v duhovni prazvor. Na tem večno nihajočem krogotoku božje-duhovne Enosti, tvorita v tem trenutku smrt in rojstvo, isto točko

LOGON, št. 18, april 2024, str. 76-81

LITERATURA:

- 1) Herklit, Fragmente, 1986, Artemis Verlag, Munchen und Zurich, str.50, 53
- 2) Der Sohar, Das heilige Buch der Kabbala, Diederichs Verlag, Munchen, 2005
- 3) Der Sohar, str. 99
- 4) Str. 50
- 5) Str. 121
- 6) Gershom Scholem, Die judische Mystik in ihren Hauptstromungen, Suhrkamp Taschenbuch, 1980, str. 47
- 7) Der Sohar, str. 121
- 8) Str. 83
- 9) Str. 120
- 10) Str. 304

Razdvojenost je utemeljena s tem, da se duhovno-duševno ogrne s telesnostjo. (str. 77)

Šele, ko je bil ustvarjen človek, je vse v svetu postalo vidno. (str. 79)